

Kolumna dofinansowana ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Powietrze na Śląsku coraz zdrowsze

O zagadnieniach związanych z zanieczyszczeniem powietrza, niską emisją oraz skutkami występowania smogu, pisaliśmy niejednokrotnie na łamach Śląskich Aktualności Rolniczych. WIOŚ w Katowicach co roku wydaje biuletyn informacyjny, obrazujący stan środowiska w naszym województwie. Na podstawie tego źródła informacji, przekazujemy garść interesujących spostrzeżeń dotyczących stanu czystości powietrza w minionym roku.

Emisja zanieczyszczeń powietrza (pyłowych i gazowych) w 2016 r., pochodzących w większości z zakładów szczególnie uciążliwych (w liczbie 328) w województwie śląskim ukształtowała się na poziomie 38 677,4 tys. ton w tym 9,1 tys. t pyłów, czyli 0,7 t/km² powierzchni. Analizując strukturę wyemitowanych zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla), największy udział miały: metan – 65,4%, tlenek węgla – 20,8% i dwutlenek siarki – 6,9%. W porównaniu z 2015 r. zaobserwowano spadek emisji pyłów o 10,5%.

Biorąc pod uwagę podział terytorialny według powiatów, największą ilość zanieczyszczeń pyłowych odnotowano w: Dąbrowie Górniczej – 4,2 tys. t (46,3% ogólnej emisji w województwie) i Rybniku – 0,8 tys. t (8,9% ogólnej emisji w województwie).

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja antropogeniczna, związana ze źródłami powierzchniowymi, punktowymi oraz liniowymi (transport drogowy).

Według danych z bazy emisyjnej, źródła zanieczyszczeń są następujące: powierzchniowe (źródła komunalno-bytowe), liniowe (źródła związane z transportem, drogi krajowe, wojewódzkie i lokalne, również emisja

Tabela 1.

Miasta o najniższym stężeniu średniorocznym pyłu PM10 (poza stacjami pozamiejskimi)		
Lp.	Miejscowość	Średnia roczna wartość PM10 [ug/m3], gdzie wartość dopuszczalna to 40 ug/m3
1.	Gdynia	15,4
2.	Sopot	16,7
3.	Szklarska Poręba	18,3
4.	Słupsk	19,2
5.	Suwałki	19,2
6.	Białystok	19,8
7.	Ożarów	19,9
8.	Tczew	20,0
9.	Gdańsk	20,7
10.	Szczecin	22,2

pozaszalinowa i wtórna: ścieranie opon, okładzin hamulcowych, nawierzchni jezdni), punktowe (energetyka zawodowa, procesy technologiczne i inne jednostki organizacyjne), rolnictwo (w tym pola uprawne i hodowla,

maszyny rolnicze), naturalne (lasy, emisja biogenna), inne źródła, np. niezorganizowane obejmujące wyłącznie kopalnie i hałdy.

Na podstawie otrzymanych danych z punktów pomiarowych stwierdzono,

że średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 mieściło się w przedziale od 60%-130% stężenia dopuszczalnego, czyli $40\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Przykładowo w aglomeracji śląskiej wartości średnie pyłu PM10 wynosiły od $39\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Tychach do $47\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Katowicach, w Częstochowie od $30\mu\text{g}/\text{m}^3$ do $40\mu\text{g}/\text{m}^3$, a w strefie śląskiej od $23\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Ustroaniu do $51\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Pszczynie. Analizując globalne wyniki stężeń PM10 stwierdzono, w porównaniu do 2015 r., niewielkie wahania in plus i in minus w granicach od 1 do 8%.

Niestety, występujące w okresie jesienno-zimowym zjawisko smogu, spowodowało, że w momencie jego powstania, dopuszczalne normy stężeń zanieczyszczenia powietrza zostały znacznie przekroczone. Według analiz IMWiGW w Warszawie i Zakładu Zanieczyszczeń Powietrza w Katowicach, w 2016 r., najbardziej niekorzystnym okresem wysokich stężeń pyłowych w naszym województwie był styczeń. Wtedy to przez okres 11 dni poziom zanieczyszczeń dochodził do $200\mu\text{g}/\text{m}^3$, przy obowiązującej normie $40\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Dla zobrazowania faktu, że zanieczyszczenia dotyczą właściwie całego obszaru kraju, poniżej przedstawiamy wybrane miasta o najniższym i najwyższym stężeniu pyłu PM10 w 2016 r.

Przyglądając się tym danym, należy zadać kłam stwierdzeniu, że powietrze w woj. śląskim należy do najbardziej skażonych w kraju (vide: Kraków, Opoczno). Walka z tym stereotypem, że tak nie jest, to zasługa WFOŚiGW, który prowadząc działalność edukacyjno-informacyjną, podnosi świadomość o ochronie środowiska, stwarza

Tabela 2.

Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym pyłu PM10 (poza stacjami pozamiejskimi)		
Lp.	Miejscowość	Średnia roczna wartość PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$], gdzie wartość dopuszczalna to $40\mu\text{g}/\text{m}^3$
1.	Kraków (stacja komunikacyjna)	56,7
2.	Opoczno	52,2
3.	Pszczyna	50,09
4.	Myszków	47,8
5.	Rybnik	47,5
6.	Wodzisław Śląski	47,2
7.	Katowice (stacja komunikacyjna)	46,9
8.	Gliwice	46,1
9.	Nowa Ruda	45,5
10.	Kalwaria Zebrzydowska	43,2

możliwość aplikowania o środki finansowe dla realizacji konkretnych rozwiązań technologicznych, wpływających na eliminację nadmiaru pyłów emitowanych do środowiska (hybrydowe autobusy komunikacji miejskiej, wykorzystanie OZE, właściwe zagospodarowanie odpadów itp.)

Źródło:

Stan środowiska w województwie śląskim w 2016 r. Inspekcja Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2017.

Ragnar Fierla
Dział Metodyki Doradztwa Szkoleń
i Wydawnictw
Zdjęcie: K. Kwaśniewska

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

